

Beregnet til
Mowi Feed AS

Dokument type
Rapport

Dato
18. desember 2025

Resipientvurdering

Valsfjorden, Ørland kommune

Resipientvurdering

Valsfjorden, Ørland kommune

Oppdragsnavn **Rammeavtale Mowi Feed - Utslippstillatelse**
Prosjekt nr. **1350058581-004**
Mottaker **Mowi Feed Valsneset**
Dokument type **Rapport**
Versjon **1.0**
Dato **2025/12/17**
Utført av **MBEEN**
Kontrollert av **KRGA**
Godkjent av **AKTE**

Rambøll
Harbitzalléen 5
Postboks 427 Skøyen
0213 Oslo

T +47 22 51 80 00
<https://no.ramboll.com>

Begrensninger og ansvar

Denne rapporten er utarbeidet av Rambøll med de formål og forbehold som er beskrevet i rapporten. Uttalelsene og konklusjonene i rapporten representerer vår faglige vurdering basert på den tilgjengelige informasjonen og forholdene som eksisterte på tidspunktet for utgivelsen.

Innholdet i rapporten kan påvirkes av informasjon som ikke er gjort tilgjengelig, samt av fakta og omstendigheter som måtte forekomme etter utgivelsen av denne rapporten, og vi kan ikke holdes ansvarlig for slike forhold.

Rettighetene til rapporten er regulert i avtalen med oppdragsgiver. Rapporten kan ikke benyttes annerledes eller i en annen sammenheng enn forutsatt, uten vårt skriftlige samtykke. Det er ikke adgang til å videreformidle rapporten uten at det er skriftlig avtalt. Dette inkluderer, men er ikke begrenset til publisering, reproduksjon eller endring. Rambøll skal holdes skadesløs for alle krav, skader, ansvar, kostnader og utgifter som oppstår ved bruk av rapporten til andre formål eller av tredjeparter.

Innholdsfortegnelse

1.	Innledning	2
1.1	Bakgrunn	2
1.2	Formål	2
1.3	Kunnskapsgrunnlag	2
2.	Utslipp til vann	3
2.1	Utslippspunkter	3
2.2	Gjeldende utslippstillatelse	3
2.3	Produksjonsmengde og utslipp til vann	4
2.4	Planlagt økning i produksjonen og forventede framtidige utslipp	7
3.	Resipienten - Valsfjorden	7
3.1	Informasjon om vannforekomsten, nedbørfelt og påvirkninger	7
3.2	Registrerte naturtyper og målestasjoner	8
3.3	Tilstand registrert i Vann-Nett	9
3.4	Andre målestasjoner: Økosystemovervåkning i kystvann	9
3.5	Resipientundersøkelser Valsfjorden – Rundklumpen	10
3.6	Resipientundersøkelser i Valsnesfjorden utført av Mowi Feed	10
3.7	Undersøkelser ved Mowi Feed i 2024	12
4.	Vurdering og anbefaling	13
4.1	Vurdering av kunnskapsgrunnlaget	13
4.2	Samlet vurdering av resipient og utslippsmengder fram til høsten 2025	13
4.3	Vurdering av påvirkning på resipienten ved framtidige utslipp	13
5.	Oppsummering og konklusjon	14
6.	Kilder	14

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

Mowi Feed Valsneset skal søke om endret utslippstillatelse i forbindelse med planer om økt produksjon ved virksomheten. Lokalisering er vist i Figur 1. Virksomheten produserer fôr til oppdrettslaks. Virksomheten har en utslippstillatelse fra Statsforvalteren i Trøndelag fra 2020. De har planer om å øke produksjonen ved å installere en ny produksjonslinje i tillegg til eksisterende. Dette vil øke produksjonen av fiskefôr, spesielt i perioder av året med stor produksjon. Økt produksjon vil føre til noe økte utslipp.

1.2 Formål

Denne rapporten er utarbeidet som faggrunnlag for utslippssøknaden med tanke på vurdering av utslipp til vann. Formålet med rapporten er å vurdere påvirkning fra utslipp til vann på miljøtilstand i resipienten i forbindelse med omsøkt produksjonsøkning. For å svare ut det er det først sett på utslippene fra virksomheten fra oppstart i 2014 frem til i dag. Dette har så blitt vurdert opp mot kunnskapen om miljøtilstanden i resipienten, basert på resultater fra undersøkelser i resipienten og tilgjengelig kunnskapsgrunnlag i offentlige databaser.

Videre har forventede utslipp til vann, tilhørende forventede utslippsmengder, samt hvordan dette vil påvirke resipienten i tiden framover, blitt vurdert.

Figur 1: Plassering av Mowi Feed Valsneset [1]

1.3 Kunnskapsgrunnlag

Gjennomgangen i dette notatet av status for resipienten og faktiske utslipp er basert på tilgjengelig informasjon fra virksomheten og fra offentlige databaser:

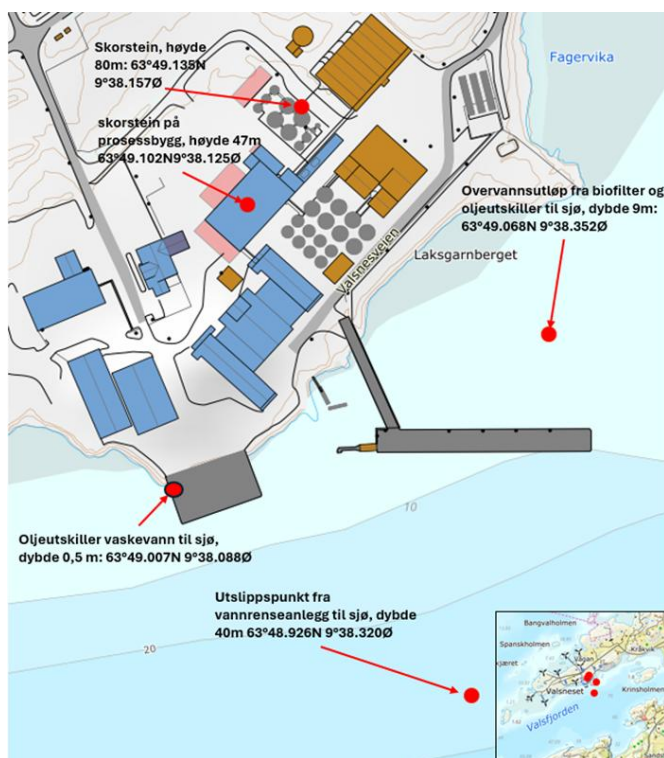
- Norskeutslipp.no [2]
- Vannmiljø.no [3]
- Vann-Nett.no [4]

- Resipientundersøkelse i 2019, 2016, 2015 og 2014 [5, 6, 7, 8]
- Undersøkelse med undervannsdroner i 2024 [9]
- Virksomhetens regneark for utslippskontroll («Waste water plant – sampling log») [10]
- Utslippstillatelse [11]
- Søknad om utslippstillatelse, 2020 [12]
- Informasjon om virksomheten fra Mowi Feed AS

2. Utslipp til vann

2.1 Utslippspunkter

Virksomhetens utslippspunkter til sjø og luft er vist på Figur 2. Vurderingen begrenser seg til utslippspunkt fra vannrenseanlegg til sjø på 40 m dyp. I tillegg har virksomheten utslipp fra oljeutskiller vaskevann til sjø på 0,5 m dyp og overvannsutløp fra biofilter og oljeutskiller på 9 m dyp.

Figur 2: Plassering av virksomheten Mowi Feed på Valsneset, og plassering av de ulike utslippspunktene (figur fra Mowi Feed).

2.2 Gjeldende utslippstillatelse

Gjeldende utslippstillatelse er fra Statsforvalteren i Trøndelag datert 8.11.2021. For utslipp til vann er det satt utslippsbegrensninger som vist i Figur 3.

I tillegg til utslippsgrenser for utslipp er det i utslippstillatelsen kap. 11 satt krav til utslippskontroll. Det skal tas målinger av følgende parametere: Biologisk oksygenforbruk (BOF5), kjemisk oksygenforbruk (KOF), total fosfat (Tot-P), suspendert stoff (SS), total nitrogen (Tot-N), pH og fett. Målingene skal utføres slik at de blir representative for virksomhetens faktiske utslipp. Det skal tas minst 12 døgnblandeprov av vaskevann/prosessvann per år. I tillegg skal avløpsmengde registreres kontinuerlig.

3. Utslipp til vann			
3.1. Utslippsbegrensninger			
3.1.1. Utslipp fra punktkilder			
Utslippskilde	Parameter	Maksimalt tillatt utslipp i tonn pr. døgn	Maksimalt tillatt utslipp i tonn pr. år
Prosessvann/vaskevann	BOF _s	0,3	40
Prosessvann/vaskevann	SS	0,6	200

• pH på avløpsvannet skal ligge i området 6-9.
 • Innholdet av fett skal ikke overstige 200 mg/l.

Det skal tas minst 12 døgnblandeprøver av utslipp av vaskevann/prosessvann hvert år.

Det er ikke satt renskrav til andre utslippsparemetere. Bedriften skal utføre målinger av utslippsvannet hvor det også skal analyseres på andre parametere, se pkt. 11.1 nedenfor. Statsforvalteren kan i ettertid vurdere renskrav til disse også.

Figur 3: Utklipp fra gjeldende utslippstillatelse [11].

2.3 Produksjonsmengde og utslipp til vann

Resultater fra virksomhetens utslippskontroll og produksjonsvolum er vist i figurene under sammen med produksjonsramme og utslippsgrenser fra tillatelsen. Verdier er hhv. per år (Figur 4) og per døgn (Figur 5 og Figur 6) for perioden fra virksomheten ble startet i 2014 fram til høsten 2025. Hele måleserien siden 2014 er vist i figurene, der det finnes tilgjengelige verdier. I tillegg er forventet framtidig produksjon og utslipp vist. Prøvene tas i utløpet fra flotasjonstanken, en gang i måneden, som blandeprøve over ett døgn. Vannmengder måles kontinuerlig mellom sump og filter.

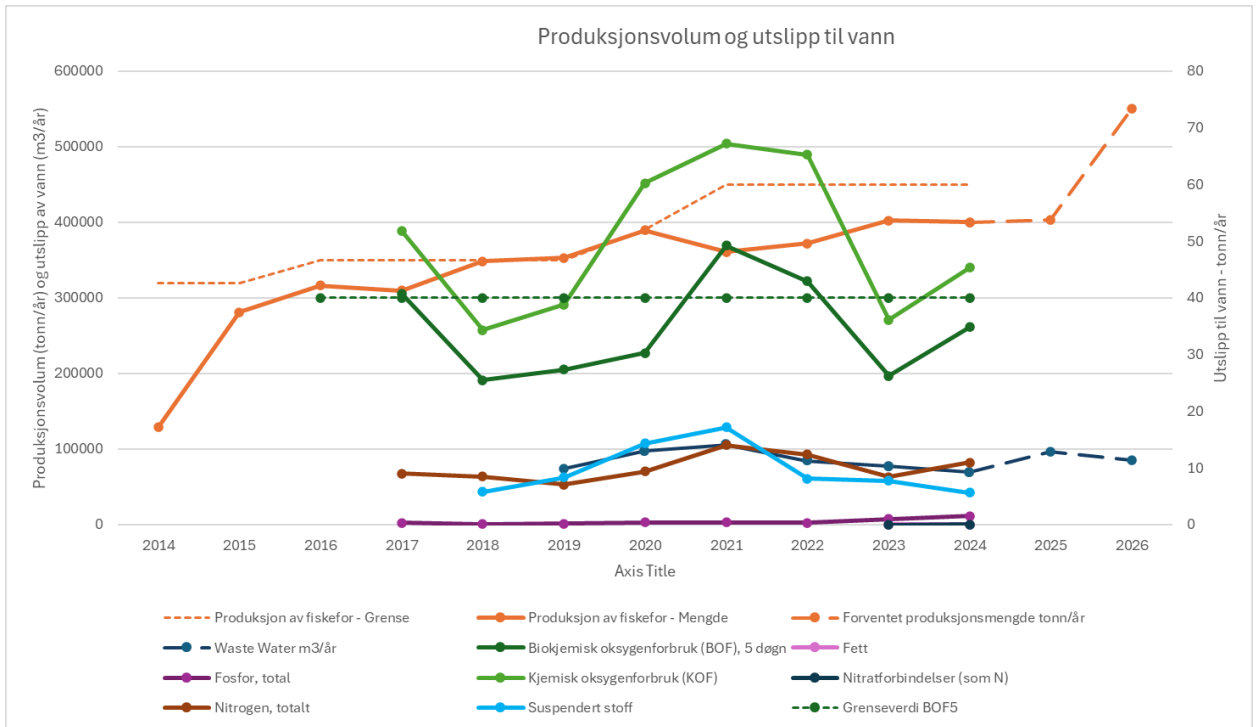
Årlige utslipp er rapportert hvert år til miljømyndighetene, og er basert virksomhetens utslippskontroll med månedlige døgnblandeprøver. Resultatene gir beregning av utslippsmengder av ulike stoffer i tonn/døgn.

Produksjonsmengde og vannmengder til utslipp:

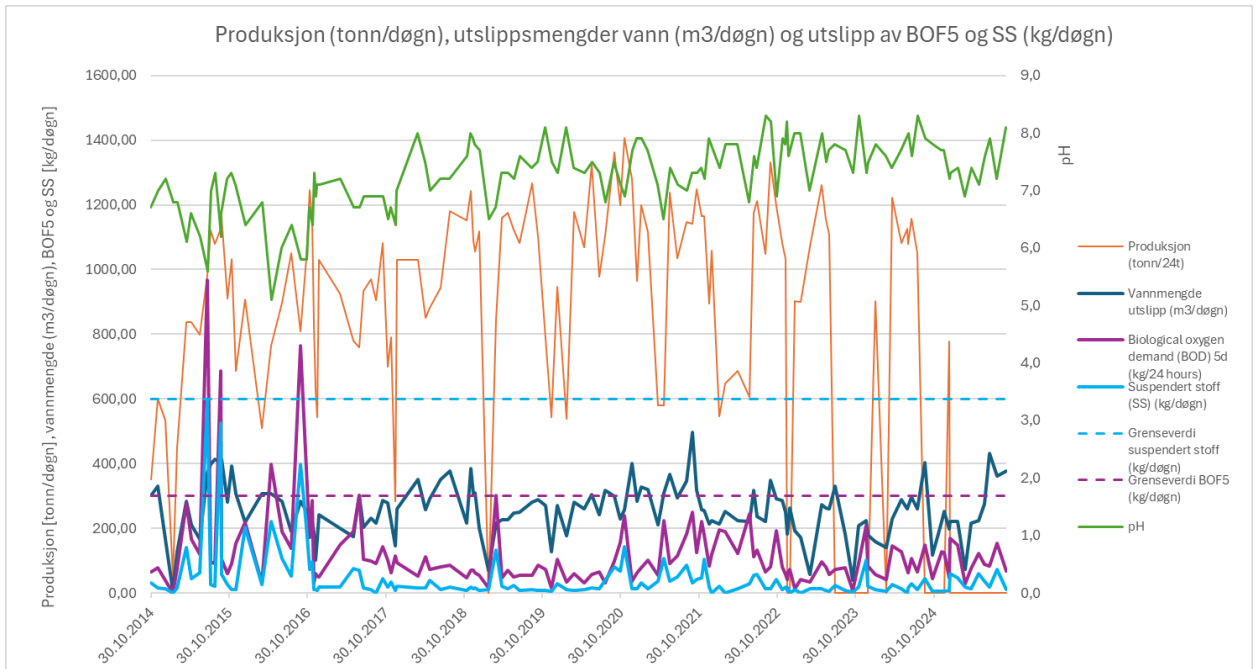
Fra oppstart i 2014 og til i dag har produksjonen økt i flere omganger: med ca. 30 % fra om lag 300 000 til 400 000 tonn/år i perioden 2016-2025, mens i perioden 2018-2025 har produksjonen økt med ca. 15 % fra om lag 350 000 til 400 000 tonn/år. Total økning fra 2014 til i dag er på ca. 40 %.

Produksjonen er noe varierende gjennom året, med noe høyere produksjon sommer/høst enn vinter/vår. Iht. opplysninger fra virksomheten er det høy produksjon (100 %) i perioden juni til november og lav produksjon (80 %) resterende del av året. I lavsesongen gjøres vedlikehold, med én uke full stopp og to uker redusert produksjon. Produksjonen det siste året har vært 12 000-13 000 tonn per døgn, bortsett fra én uke med stans i mars.

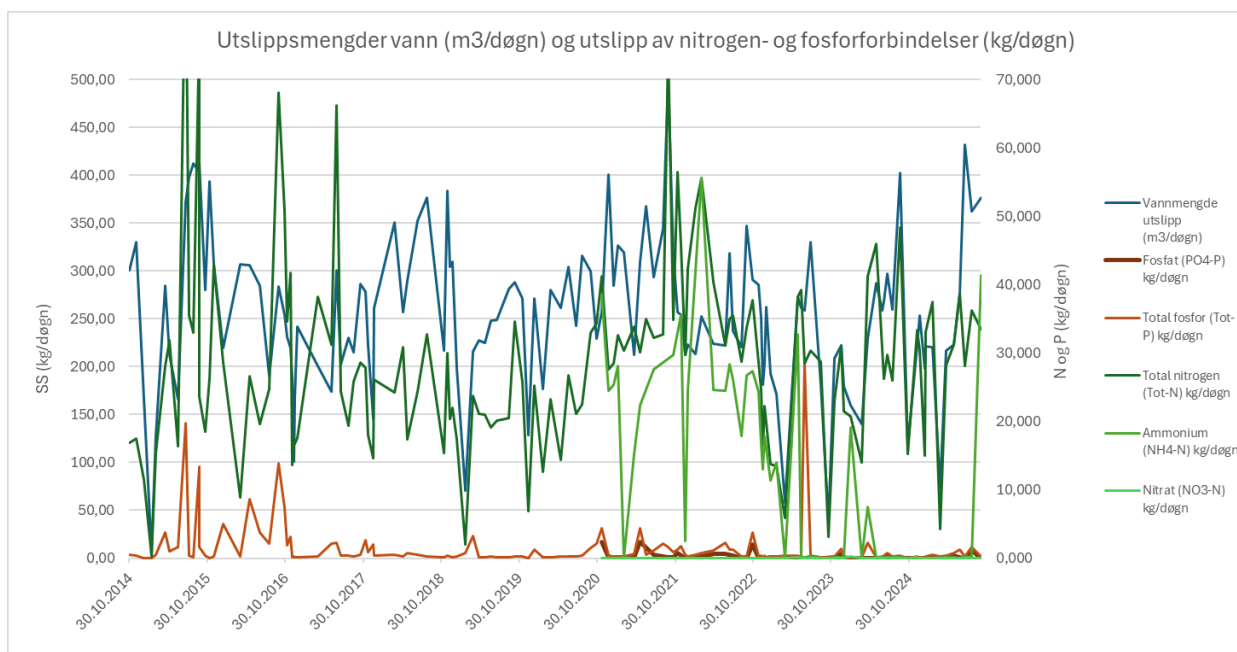
Årlige utslipp av alle målte parametere varierer, men viser ingen tydelig økende trend, selv om produksjonen har økt. I perioden fram til 2017 var utslippene noe mer varierende gjennom året, men etter 2017 har utslippsmengdene generelt vært nokså stabile gjennom året og fra år til år. Det som påvirker utslippsmengde og variasjon er, iht. opplysninger fra virksomheten, mengde vaskevann og mengden biologisk materiale som vaskes ned i sluk. Regresjonsanalyser basert på årlige utslippsmengder viser at utslippet ikke har direkte sammenheng med økende produksjon av fiskefôr, og at sammenhengen med mengde vaskevann er betydelig bedre.

Figur 4: Produksjonsvolum (tonn/år), vannmengder fra renseanlegg (waste water m³/år), utslipp i tonn per år, samt utslippsgrenser. Utslippsgrensen for SS er 200 tonn/år. Tallgrunnlaget er hentet fra norskeutslipp.no. Antatte fremtidige mengder (produksjon og waste water) er iht. informasjon fra virksomheten.

Figur 5: Registrert produksjon (tonn/døgn), vannmengder til utslipp (m³/døgn) og utslipp av BOF og SS (kg/døgn) samt utslippsgrenser iht. gjeldende utslippstillatelse. pH i vannprøver (utslippsgrense for pH er 6-9). Tallene er hentet fra virksomhetens utslippskontroll.

Figur 6: Vannmengder til utslipp og utslipp av nitrogen- og fosforforbindelser i kg/døgn. Tallene er hentet fra virksomhetens utslippskontroll.

Suspendert stoff, SS:

Utslipp av SS per døgn ligger under utslippsgrensen på 600 kg/døgn og har ligget jevnt relativt lav siden 2017 med et gjennomsnitt på ca. 25 kg/døgn. Enkeltverdier har vært opp mot 150 kg/døgn.

Årlige utslipp av SS er også godt under gjeldende utslippsgrense på 200 tonn/år. Utslipet av SS økte noe frem mot 2021 (i likhet med produksjonsvolum), men har gått ned fra 2021 til 2024. Utslippskontrollen viser at mengde SS har betydelig sammenheng med vannmengden fra renseanlegget, og det er ikke forventet økning i vannmengde til utslipp. Dette indikerer at det ikke er behov for økt utslippsgrense for SS ved omsøkt økt produksjonsramme. Trolig kan utslippsgrensen for SS settes noe lavere uten at det hadde medført behov for endringer i renseløsning, også ved økt produksjon.

Biologisk oksygenforbruk, BOF5:

Utslipet av BOF5 er også gjennomgående under utslippsgrensen på 300 kg BOF5/døgn. Gjennomsnitt de siste tre år er ca. 100 kg/døgn, med enkeltverdier opp mot 250 kg/døgn. Årlig utslipp av BOF5 er på nivå med gjeldende utslippsgrensen på 40 tonn/år. De fleste år er utslippet under utslippsgrensen, men enkelte år (2021, dels 2022) er utslippet av BOF5 høyere enn utslippsgrensen for årlig utslipp, selv om produksjonen disse årene er noe lavere enn årene før/etter. Dette indikerer at det er behov for å vurdere å øke utslippsgrensen noe.

Andre parametere:

Konsentrasjoner av tot-N og tot-P viser relativt stabile verdier gjennom hele perioden fra 2014 til i dag, se Figur 6. Nitrogenforbindelsene ammonium og nitrat er målt siden 2020 og viser større variasjoner i konsentrasjon. Årlige mengder av fosfor er iht. tallene fra norskeutslipp.no økende de siste årene, gjennomgang av konsentrasjoner i døgnblandeprøver og utslippsmengder per døgn viser imidlertid ikke samme trend.

Kjemisk oksygenforbruk, KOF, følger i stor grad BOF5. pH i vannprøvene er innenfor utslippsgrensene (mellom pH 6-9), med verdier mellom 6,8 og 8,3 og gjennomsnitt på pH 7,6. Fett er stort sett ikke påvist over deteksjonsgrensen (<30 mg/l), men er påvist enkelte måneder og da under utslippsgrensen på 200 mg/l. Høyeste påviste konsentrasjon av fett de siste tre år er 110 mg/l.

2.4 Planlagt økning i produksjonen og forventede framtidige utslipp

Virksomheten ønsker å økt produksjonen av fiskefôr til 550 000 tonn årlig. Dette skal gjøres ved å supplere produksjonen med ytterligere en produksjonslinje, i tillegg til de eksisterende to produksjonslinjer. Økningen vil medføre en økning av produksjonen på ca. 37 % sammenlignet med dagens faktiske produksjon på ca. 400 000 tonn/år.

Vannmengde fra renseanlegget tilbake i tid og forventet vannmengde fram i tid er vist i Figur 4. Virksomheten forventer at mengden vann som slippes ut fra renseanlegget holdes på dagens nivå. Beregnet utslippsmengde vann fra renseanlegget i 2026 er ca. 86 000 m³, noe som er på nivå med gjennomsnittet de siste seks år. Virksomheten forventer ikke økning i mengde biologisk materiale til renseanlegget selv om produksjonen øker.

Basert på at vannmengden ikke forventes å øke, forventes det at utslippsmengder for SS, BOF5, KOF og tot-N holdes omtrentlig på nivå med utslippsmengdene de siste årene. Mengdene vil avhenge av mengde vaskevann og av mengde biologisk materiale til renseanlegget, noe som vil avhenge mer av drift og rutiner enn av produksjonsmengde. Fosfor kan ha sammenheng med bruk av vaskemidler.

3. Resipienten - Valsfjorden

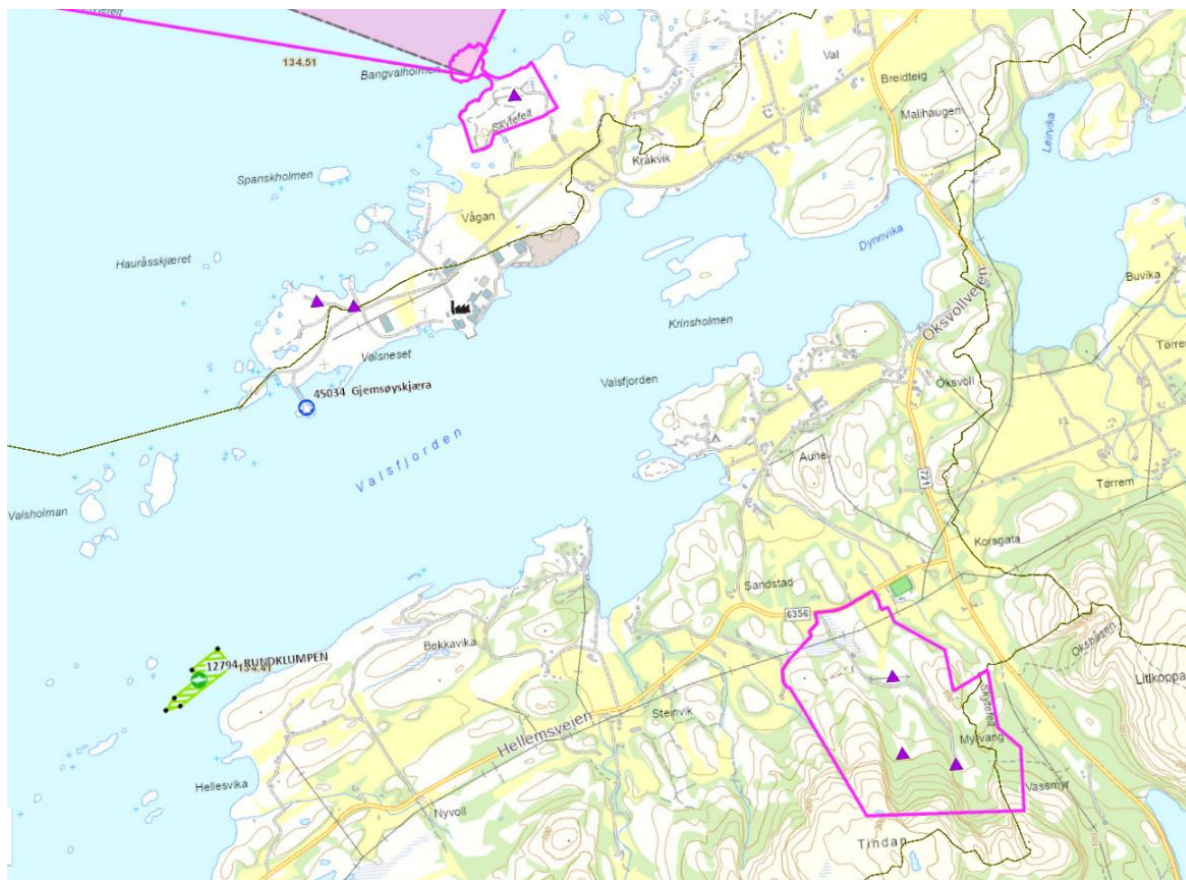
3.1 Informasjon om vannforekomsten, nedbørfelt og påvirkninger

Fabrikken har utslipp til resipient Valsfjorden. I Vann-Nett [4] er vannforekomsten registrert med lokalitet-ID V0321010500-C Valsfjorden og vanntype beskyttet kyst/fjord (H3). Fjorden ligger åpent til ut mot havet (se Figur 1 og Figur 7). Det er ingen tydelig definerte terskler i fjorden. Fjordens største dyp er 80-90 m.

Nedbørfeltet er relativt begrenset, og består av arealer med åpent terreng og noe jordbruk. Det er få forurensningskilder med utslipp til fjorden. I tillegg til fôrfabrikken er det et oppdrettsanlegg i sjø for laks noe lenger ut i fjorden, samt produksjon av snegl lenger ut på Valsneset.

Påvirkninger på resipienten er hentet fra offentlig tilgjengelig kartgrunnlag, hentet fra vannmiljø-databasen og Vann-Nett [4, 3]. Aktuelle påvirkninger innenfor nedbørfeltet er følgende, og som vist på Figur 7:

- Fabrikk Mowi Feed
- Akvakultur Gjemsøyskjæra. Produksjon av akvakulturdyr til konsum (strandsnegl) (Statsnail AS)
- Akvakultur Rundklumpen. Produksjon av Laks (Mowi ASA)
- Lokalteter med mulig forurensset grunn sør for Valsfjorden er knyttet til skytefelt (rosa avgrensning)
- I tillegg er vannforekomsten påvirket av fysiske endringer grunnet havneanlegg (iht. Vann-nett): *Utskipningshavn for grus/pukk ved Valsnes. fire småbåthavner med til sammen ca. 50 båtplasser (Olsvika, Oksvollbukta, Aunholmen og Steinvika) og kaianlegg i Steinvika*

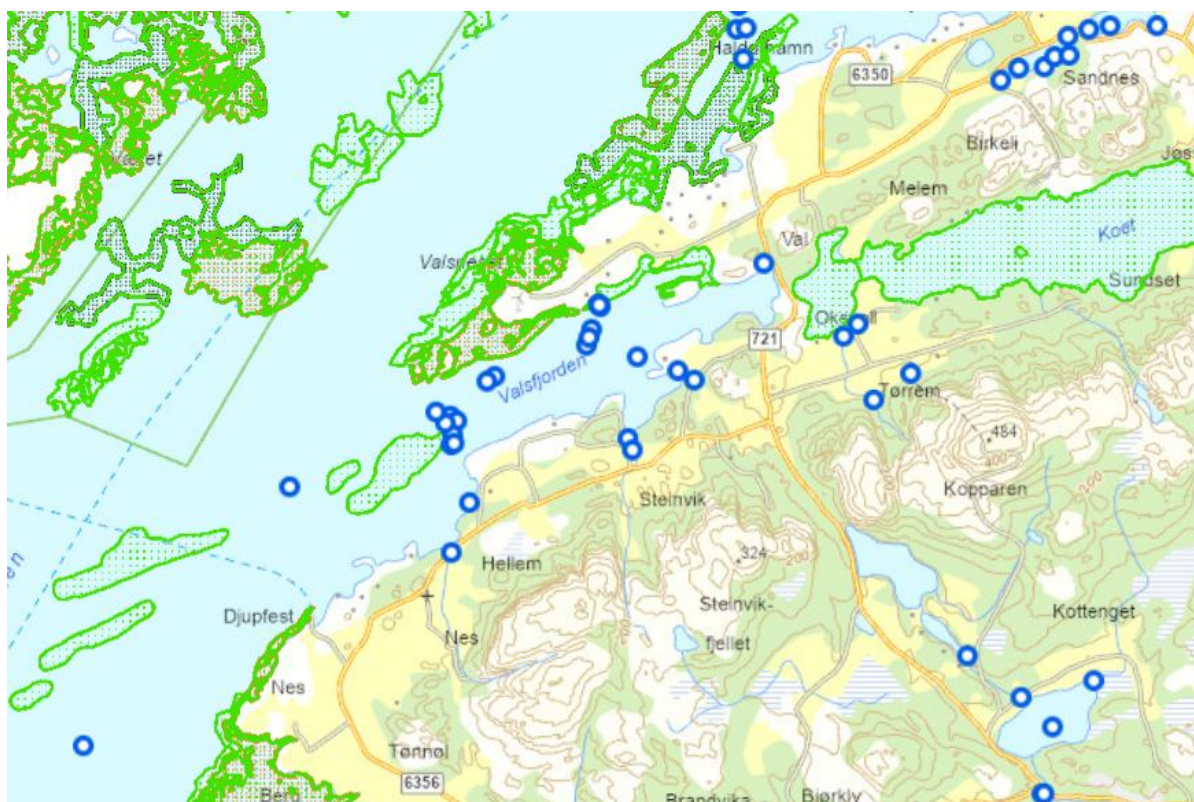

Figur 7: Påvirkninger i Valsfjorden. Akvakultur er markert med grønn skravur og blå sirkel, lilla trekante markerer forurenset grunn, lilla omriss/skravur er skytefelt. Nedbørfelt-avgrensning er markert med mørk grønn linje. Lys gul markerer jordbruksområder. [3]

3.2 Registrerte naturtyper og målestasjoner

Registrerte marine naturtyper, målestasjoner og påvirkninger i Valsfjorden, er vist samlet i Figur 8. Marine naturlokaliteter omfatter større tareskogforekomster i ytre del av fjorden (verdi viktig), bløtbunnsområder i strandsonen vest for Valsneset (verdi svært viktig) og i nordlig del av fjorden (verdi viktig) [3]. Målestasjoner i Vannmiljø er knyttet til overvåkning i sjø utført av Mowi Feed og Mowi ASA «Rundklumpen», samt til overvåkning av bekker på sørsiden av fjorden [3].

Resipientovervåkning ifm. Rundklumpen er gjennomført i 2015, 2021 og 2022, iht. Vannmiljø [3].

Figur 8: Figur fra vannmiljø.no, som viser marine naturtyper (grønn skravur) og målestasjoner (blå sirkler) [3].

3.3 Tilstand registrert i Vann-Nett

Valsfjorden er registrert i Vann-Nett med god økologisk tilstand og ukjent kjemisk tilstand. Opplysningene i Vann-Nett er basert på resultater fra overvåkning av Mowi Feed. Registreringer i Vann-Nett er vist under i Tabell 1.

Tabell 1: Oppsummering av info om Valsfjorden fra Vann-Nett [4]

ID	V0321010500-C Valsfjorden	
Vannkategori	Kystvann	
Vanntype	Beskyttet kyst/fjord	
Kommune	Ørland	
Fylke	Trøndelag	
Miljøtilstand	Økologisk tilstand	God
	Kjemisk tilstand	Ikke klassifisert
Påvirkning	Fysisk endring grunnet havnearlegg	Ukjent grad
	Punktutslipp fra industri	Ukjent grad
Tiltak	Ingen data	
Miljømål	Økologisk tilstand	God
	Kjemisk tilstand	God

3.4 Andre målestasjoner: Økosystemovervåkning i kystvann

Iht. Vannmiljø er det to målestasjoner i «Økosystemovervåking i kystvann» i nærheten: Frohavet sør og Djupfest, se Figur 9. Djupfest (vannlokalitetID 86058) ligger i samme vannforekomst som Valsfjorden, Frohavet sør (vannlokalitetID 60921 og 108477) noe lenger nord. Frohavet sør er

undersøkt for bløtbunnsfauna annethvert år siden 2011, vannkjemi årlig siden 2021. Djupfest er undersøkt for vannkjemi, klorofyll og planteplankton årlig siden 2017.

Begge stasjoner er undersøkt for vannkjemi i 2024 [13]. Frohavet er klassifisert med svært god tilstand (tilstandsklasse I), både for planteplankton (klorofyll a) og støtteparametere (kjemiske parametere). Djupfest er klassifisert med god tilstand (tilstandsklasse II).

Figur 9: Målestasjoner fra Økosystemovervåkning i kystvann markert med grønn sirkel: Frohavet sør (to målestasjoner) og Djupfest (en målestasjon) [3].

3.5 Resipientundersøkelser Valsfjorden – Rundklumpen

Akvakulturanlegget ved Rundklumpen har gjennomført resipientundersøkelser som er gjennomgått som del av arbeidet med resipientvurderingen. Det er gjennomført resipientundersøkelse 2022 («C-undersøkelser»), som omfatter bløtbunnsfauna, sedimentprøver, strømmålinger ved flere dyp og hydrografi. Resultatene viser at referansestasjoner, , har tilstandsklasse I og II [14]. Referansestasjonene er plassert mellom Mowi Feed og akvakulturanlegget, ca. 1400 m fra utslippet fra renseanlegget.

3.6 Resipientundersøkelser i Valsnesfjorden utført av Mowi Feed

Mowi Feed har gjennomført resipientundersøkelser i Valsnesfjorden i 2019, 2016, 2015 og 2014 [5, 6, 8, 7]. Resipientundersøkelsene er basert på undersøkelser ved en anledning, og omfattet vannprøver av overflatevann og bunnvann, sedimentprøver, bunnfauna og strandsonebefaring. I tillegg er det gjort hydrografi ved to anledninger. Flere stasjoner og referansestasjon er undersøkt. Resipientundersøkelsene er sammenstilt under i Tabell 2.

Følgende er oppsummert i gjeldende utslippstillatelse fra 2021: «Resipienten ble sist kartlagt høsten 2019, og det ble da konkludert med at miljøtilstanden i resipienten fremstår som god, og at det ikke er målbar endring siden 2016. Økologisk tilstand har vært stabil gjennom alle utførte resipientundersøkelser siden forundersøkelsen i 2014. Undersøkelsene tyder på at utslippet fra fabrikken synes å være innenfor resipientens bæreevne og at utslippet ikke medfører målbare endringer i resipienten. Alle stasjoner har samme økologiske tilstand som referansestasjonen. Det er likevel observert forhøyede verdier av nitrat, ammonium og fosfat i vannmassene, og dette skal framover kartlegges i avløpsvannet.» [11].

Tabell 2: Oppsummering av gjennomførte resipientundersøkelser 2014-2019 [5, 6, 7, 8]

Dato feltarbeid	Undersøkelsen omfattet	Økologisk tilstand	Status vann og sediment	Status bunnfauna
31.10. 2019	Vannprøver (overflate- og bunnvann) Hydrografi og O2 Sedimentprøver Bunnfauna Strandsone-befaring	Val1: II (God) Val2: II (God) Val3: II (God) Ref: II (God)	Vannprøver viser forhøyede verdier av fosfat og nitrat ved alle stasjoner. Generelt er nivå av alle næringssalter høyere enn i 2016 (men årstid kan gi naturlig forklaring). Ikke observert fettstoffer i strandsonen.	Samlet sett fremstår miljøtilstanden i resipienten som god. Ikke målbar endring siden 2016. Utslipp synes å være innenfor resipientens bæreevne.
20.9. 2016	Vannprøver (overflate- og bunnvann) Hydrografi og O2 Sedimentprøver Bunnfauna Strandsone-befaring	MH1: II (God) MH2: II (God) MH3: II (God) MH4: II (God)	Vannprøver viser svært god tilstand for næringsstoffer og O2, god tilstand for klorofyll ved alle stasjoner. Ikke observert olje eller fett i strandsonen.	Bunnfaunasamfunnet var artsrikt og ga i liten grad inntrykk av påvirkning fra organisk belastning. Liten forskjell fra referansestasjon.
25.8. 2015	Vannprøver (overflate- og bunnvann) Sedimentprøver Bunnfauna	MH2-1: II (God) MH2-2: II (God) MHB2-3: II (God)	De høye konsentrasjonene av ammonium i overflatevannet er betydelig redusert fra 2014. Øvrige fosfor- og nitrogenparametre er på samme nivå eller lavere enn 2014 i vannprøver, men det (og TOC) øker i sedimentene ved utslippspunktet. Ikke påvist fett i strandsonen.	Statusen ved alle prøvestasjonene er god, iht. indeksene. Prøvestasjonen ved utslippspunktet gir ingen indikasjon på negativ effekt på bunndyrfaunaen, sammenlignet med referansepunktet. Høyere konsentrasjon av næringsstoffer ser ut til å ha påvirket bunndyrfaunaen positivt, med flere arter og individer.
10.5. 2014	Vannprøver (overflate- og bunnvann) Sedimentprøver Bunnfauna	MHB1: II (God) MHB2: II (God) MHB3: II (God)	Analyser av vann og sedimenter viser at Valsfjorden har god tilstand. Lave konsentrasjoner av tot-P, tot-N, nitrat og klorofyll-A. Forhøyet konsentrasjon av ammonium i overflatevann ved utslippspunktet.	Statusen ved alle prøvestasjonene er god, iht. indeksene.

3.7 Undersøkelser ved Mowi Feed i 2024

Ifm. planlagt sprengning av undervannsskjær ved fartøyshavna ble det i 2024 gjennomført en kartlegging av marint naturmangfold og naturtyper i dette området vha. undervannsdronne [9]. Trekanten på Figur 10 viser plassering av skjæret og området undersøkelsene ble utført. Undersøkelsene viste at på/ved skjæret ble det observert flere livskraftige arter, ingen rødlistede arter eller naturtyper. Området utenfor skjæret bestod av bløtbunnsområder uten vegetasjon og med få observerte levende arter, og ingen rødlistede arter eller naturtyper. Artsmangfold i bløtbunn består ofte av små bunndyr og andre nedgravde organismer i sedimentene, som ikke er synlige på dronofilm, men områdene er viktige beiteområder for fugl og fisk.

Figur 10: Oversiktskart hentet fra Rambøll [9]. Pilen peker på fartøyshavna, og trekanten viser skjærets posisjon.

4. Vurdering og anbefaling

4.1 Vurdering av kunnskapsgrunnlaget

Vurdering av resipienten og påvirkning fra utslipp fra Mowi Feed er basert på tidligere gjennomførte resipientundersøkelser i perioden 2014-2019, klassifisering av tilstand i Vann-Nett og gjennomgang og vurdering av faktiske utslipp i perioden 2014-2025, med hovedvekt på perioden 2017-2025.

Vi vurderer at dette, sammen med informasjon om omsøkt produksjonsøkning og forventete utslipp i fremtidig situasjon, samlet sett gir et godt nok grunnlag for å søke om økt produksjon. Det anbefales imidlertid å gjennomføre en ny resipientundersøkelse i resipienten i 2026 for å verifisere at miljøtilstanden stadig er god og for å fortsette tidsserien og sørge for oppdatert kunnskapsgrunnlag. Frekvens for undersøkelser av resipienten bør vurderes på bakgrunn av resultater fra ny undersøkelse.

4.2 Samlet vurdering av resipient og utslippsmengder fram til høsten 2025

Resipienten ligger nær hav og har god vannutskifting. Gjennomførte resipientundersøkelser i perioden 2014 fram til 2019 viser at tilstanden er god, og at det ikke er påvist endring i løpet av perioden. Tilstanden ved målestasjonene, som ligger i avstand 100-300 m fra utslippspunktet, er lik som referansepunktet. Klassifisering av resipienten i Vann-Nett ved hjelp av data fra disse undersøkelsene konkluderer også med samlet god økologisk tilstand i resipienten.

Utslippene fra fôrfabrikken har vært stabile, som beskrevet i kap. 2, og har ikke gitt en målbar endring i resipientens tilstand, som beskrevet i kap. 3. Fra 2019 til 2025 har det vært utslipp i samme størrelsesorden som før 2019. Det er tidligere vurdert at utslippet er innenfor resipientens bæreevne, og dette ser ut til å være gjeldende fortsatt. Risiko for påvisbare negative endringer i resipienten etter 2019 vurderes som relativt lav.

4.3 Vurdering av påvirkning på resipienten ved framtidige utslipp

Framtidige utslipp fra fabrikken fra 2026 er antatt å være i samme størrelsesorden som utslippene har vært fram til nå. Gjennomgang av utslippsdata, forventet utslipp og informasjon fra virksomheten viser at det er sannsynlig at utslippene kan holdes på omtrentlig samme nivå, samtidig som produksjonen økes. Utslippene er hovedsakelig knyttet til mengder vaskevann, ikke til produksjonen.

Siden det ikke forventes vesentlige endringer av utslippene sammenlignet med utslippene de siste årene, forventes det at utslippene også framover i tid vil være innenfor resipientens bæreevne. Langsiktig påvirkning på resipienten er vanskelig å forutse. Det vil sannsynligvis ta lang tid før påvirkning er mulig å påvise som endring i tilstandsklasse. Det anbefales likevel å fortsette med regelmessige resipientundersøkelser.

Dagens parametere bør beholdes i utslippskontrollen. Gjennomgangen viser at utslippsgrensene i gjeldende utslippstillatelse kan beholdes (pH, fett) eller reduseres (SS), til 65 tonn SS/år og 200 kg SS/døgn. Utslippene av BOF5 ligger tett opptil og enkelte år over utslippsgrensen. Utslippsgrensen for BOF5 kan økes noe, til 300 kg/døgn (uendret) og 50 tonn/år.

Iht. utslippstillatelsen [11], skal virksomheten redusere utslippene så langt det er mulig uten urimelige kostnader. I et føre-var-perspektiv er det riktig og viktig å begrense utslippsmengdene, og holde disse så lave som mulig, innenfor en kost/nytte vurdering. God oppfølging av vaskeprosedyrer, og av utslipp fra renseanlegg, samt løpende oppfølging og verifisering av utslippskontrollen anbefales.

5. Oppsummering og konklusjon

Resipientundersøkelse ble sist utført i 2019, og viste god økologisk tilstand i alle prøvestasjoner. Utslippskontrollen viser at utslippene de siste årene har variert noe, men utslippene har ikke vist noen økende trend med økende produksjon. Basert på foreliggende resipientundersøkelser og utslippene fra virksomheten, samt at resipienten har god vannutskifting og ligger nær hav, er det vurdert at utslippet antas å være innenfor resipientens bæreevne.

Forventet framtidig utslipp er antatt å være i samme størrelsesorden som dagens utslipp, og det forventes derfor at det ikke vil gi en vesentlig endring i påvirkning på resipienten.

Vi vurderer at gjennomgang av kunnskapsgrunnlaget, sammen med informasjon om omsøkt produksjonsøkning og forventete utslipp i fremtidig situasjon, samlet sett gir et godt nok grunnlag for å søke om økt produksjon.

Tilstanden i resipienten bør verifiseres med resipientundersøkelse. Det anbefales redusert utslippsgrense for SS og noe økt utslippsgrense for BOF5.

6. Kilder

- [1] Kartverket, «Norgeskart,» 12 2025. [Internett].
- [2] Miljødirektoratet, «Norske utslipp,» 10 2025. [Internett]. Available: <https://www.norskeutslipp.no/>.
- [3] Miljødirektoratet, Vannmiljø, «Vannmiljø,» 11 2025. [Internett]. Available: <https://vannmiljo.miljodirektoratet.no/>.
- [4] Miljødirektoratet, Vann-Nett, «Vann-Nett,» 11 2025. [Internett]. Available: <https://vann-nett.no/waterbodies/map>.
- [5] Aqua kompetanse AS, «Resipientundersøkelse ved Valsneset i Ørland kommune, oktober 2019. Mowi Feed AS. 17.10.2020,» 2020.
- [6] Aqua kompetanse AS, «Vannprøver og hydrografi ved Valsneset, Ørland kommune, oktober 2019. Mowi Feed AS. Revidert 08.06.2020,» 2020.
- [7] Rambøll, «Resipientundersøkelse Valsfjorden 2016,» 2016.
- [8] COWI, «Resipientundersøkelse i Valsfjorden. Resultatrapport. Marine Harvest. 03.11.2015,» 2015.
- [9] Rambøll, «Visuell kartlegging av undervannsskjær ved Valsneset 2024. En undersøkelse av marint naturmangfold med undervannsdroner. 31.1.2025,» 2025.
- [10] Mowi Feed Valsneset, «Waste water plant – sampling log (excelark med overvåkningsdata),» 2025.
- [11] Statsforvalteren i Trøndelag, «MOWI FEED Avd. Valsneset - ny utslippstillatelse. 08.11.2021,» 2021.
- [12] Mowi Feed AS, «Søknad om økt produksjon. Brev til Fylkesmannen i Trøndelag. 16.9.2020,» 2020.
- [13] Miljødirektoratet, «Økokyst – DP Norskehavet Sør, Årsrapport 2024. Utarbeidet av Norsk institutt for vannforskning STI (NIVA). M-3016/2025,» 2026.

[14] Åkerblå, «C-undersøkelse NS9410:2016 for Rundklumpen (12794).
Oppfølgingsundersøkelse.,» 2022.